

DOĞANIN BEYAZ ÖRTÜSÜNÜ GÖRÜNTÜLEMEK

KAR

FOTOĞRAFI

Hiçbir hava olayı, çevremizdeki manzaraları kısacık bir zamanda yağın birkaç cm kar kadar çarpıcı, etkileyici, gizemli, dramatik bir dönüşüme uğratamaz. Zengin fotoğrafik seçenekleri de yanbaşımda getiren bu olağanüstü değişim, kış mevsiminin fotoğrafçılar için hazırladığı bir cümbüştür sanki!

Karla bürünmüş yüksek dağların vahşi görünüşleri, karla kaplı ormanların sıradışı güzellikleri, kar yağarken bir kentin görünüşleri ya da kar karşısında gösterilen farklı özellikteki tepkiler, kar fotoğrafının romantik, hüznü, coşkulu, neşeli ya da bambaşka duygusal görüntülerini verir.

Fotoğraf açısından bakınca, verilene başarıyla almak pek de kolay olmaz: Geleneksel ya da sayısal, kompakt ya da SLR, ne tür makine kullanırsanız kullanın, ışıklama kar fotoğrafında karşılaşılan en büyük sorundur. Çünkü kar beyazdır!

Makinelerin içindeki ışıkölçerler, okudukları ışık şiddetini örtücü hızı ve diyafram açıklığı değerlerine dönüştürmek için, başlangıç noktası ortalama insan teni rengini ayrıntılarıyla elde etmek üzere seçilmiş "orta gri" ya da "%18 gri" denen özel bir tonu esas alarak tasarlanırlar. Tasarımdaki bu temel durumun sonucu olarak, örneğin beyaz bir duvardan yapılacak bir ölçümde, ışıkölçerin verdiği değerler kullanılarak çekim yapılırsa, sonuç baskıda, orta gri tonlu bir duvar rengi elde edilir. Bu temel bilgiden de anlaşılacağı üzere, beyaz oluşu nedeniyle aynı sorun kar manzaralarında da yaşanır. Koyu bulutlarla kaplı, karanlık, kasvetli bir günde yapılacak bir karlı manzara çekiminin sonunda elde edilen görüntü, kar henüz yağmış olsa bile, sanki uzun zaman önce yağmış da çevre etkisiyle kirlenmiş gibi, orta gri tonunda görünür. Aynı görüntü parlak güneşli bir günde çekilirse,

bu kez kar, özellikle gölgelerde aşırı mavimsileşmiş görünür. Çünkü güneş ışınlarının çok büyük bir bölümünü yansıtan kar, ikinci bir ışık kaynağı varmış etkisi yaratır. İşte sözünü ettiğimiz bu iki durum; ışık ölçümü ve ikinci bir ışık kaynağı varmış etkisi, kar manzaralarının fotoğraflara çıplak gözle göründükleri gibi yansıtılmasına engel olsa da, bu sorunları aşmak zor değil.

Ana konusu kar olan fotoğraflarda bu iki sorunu aşmak için yapılacaklar belli. En pratik çözüm önerileri şöyle: Öncelikle, 1 EV= 1f-durak olduğunu anımsayın. İçinde gölge olmayan bir kar yüzeyinden ışık ölçümü yapın. Görüntüleri dengelemek için: 1) Parlak, temiz, güneşli bir günde, masmavi gökyüzü altındaki kar için ışık ölçümü sonunda okuduğunuz değere +3 EV ekleyin. 2) Kapalı ama aydınlık bir gündeki kar için +2 EV ekleyin. 3) Parlak bir günde gölge altındaki ya da çok kapalı, karanlık bir günde gri görünüşlü kar için de + 1 EV ekleyin.

4) Günlerce bekleyerek, çevresel etkilerle kirlenmiş, koyu gri görünüşlü ya da çok yağışlı bir gündeki kar içinse makineniz ne değer veriyorsa onları kullanın. Elbette bu önerileri uygulayabilmek için kullandığınız makinenin geleneksel ya da sayısal bir SLR olması gerekir.

Aslına bakarsanız, kar fotoğrafları çekerken sayısal bir makine kullanıyorsanız, daha şanslı sayılırsınız. Çünkü bazılarının üzerinde “Snow:kar” ya da “Winter:kış” gibi hazır modlar bulunur. Bu sayede, kış ya da kar koşullarında makine beyaz dengesi hesaplarını kendiliğinden yapar ve ışıklandırma değerini düşürerek görüntünün aşırı ışıklandırmasından kaçınılmasını sağlar. Profesyonel ya da ileri amatör fotoğrafçıların önyargılarının aksine yeni başlayanlar için, kar modu bazı durumlarda oldukça iyi çalışır; kabul edilebilirlik sınırından daha iyi sonuçlar verir. Yine de bu mod, makinenin model ve markasına göre her zaman kusursuz ya da kullanışlı olmayabilir. Ayrıca, bu modun kullanımını yaratıcılığı sınırlar, fotoğrafçının diyafram ve örtücü hızı üzerindeki denetimini ortadan kaldırır. Bulutlu ve kapalı bir havanın yaşandığı karlı bir günde, çoğu makinede bulunan

“Cloudy;bulutlu” ayarı, renkleri değerlerinde üretmeye yardımcı olur. DSLR bir makine kullanıyorsanız, EV değerini 1 olarak düşürmek, uygulanacak pratik ve iyi bir kuraldır. Bulutlu ama aydınlık bir günde, görüntünün merkezine denk gelen bir aydınlık söz konusuysa, görüntünün aşırı ışıklandırmasını güvenlik sınırları içinde azaltmanın yollarından biri, merkez ağırlıklı ya da nokta ışık ölçüm sistemlerinden birini seçmektir. Gökyüzü masmavi ve ışık çok parlaksa, beyaz dengesini ayarlamak kesinlikle çok daha önemli. Çoğu zaman, makineyle hazır sunulan beyaz dengesi modları, böyle bir durumda işe yaramaz ve bütün görüntülerde güçlü bir mavileşme etkisi oluşur. Bu durumda, doğru beyaz dengesi ayarı

yapabilmenin yolu, makinenizdeki “Custom” ya da “Manual” beyaz dengesini kullanmaktır. Makineyi karla kaplı temiz bir bölgeye çevirerek uygun renk dengesini elde edinceye kadar ayar yapın. Bu işlem sırasında gölgelerden kaçının, yani beyaz dengesi ayarı yaptığınız yerde gölge olmamasına özen gösterin. Küçük gölgeler bile renk değerlerinde sapma ya da koyulaşmaya neden olabilir.

Makineniz gelenekselse, işiniz biraz daha zor. Güneşli bir kış günündeki kar manzaralarında, ton değişimleri çok farklılık gösterir. Gün boyu oluşan bu ton farklılıklarını bir arada kaydedecek tek bir film de ne yazık ki yok. Eğer kompakt bir makine kullanıyorsanız, 100 ya da 200 ISO gibi yüksek genlikli, yani değişken ışık koşullarında daha iyi sonuç almayı sağlayan filmleri tercih etmek iyi olur.

Kar Körlüğü

Mor ötesi (UV) ışınları, yalnızca gökyüzünden doğrudan gelirken değil, yerden de yansıyarak göze ulaşır. WHO-Dünya Sağlık Örgütü'ne göre, UV ışınlarının kış aylarında görece düşük düzeyde olmasına karşın, bireyin maruz kaldığı UV ışını miktarı nerdeyse ikiye katlanıyor. Çim, toprak ve suyla karşılaştırıldığında kar, UV ışınlarının %80'ini yansıtıyor; bu oran çim, su ve toprakta %10, kuru plaj kumunda %15 ve dalga köpüğünde yaklaşık %25 olarak değişiyor. İşte kar körlüğü, karlı ortamlarda uzun zaman geçiren ve gözlük takarak korunmayan in-

sanların sık karşılaştığı bir sorun olarak karşımıza çıkabiliyor. Kornea da önemli ölçüde zarar görebiliyor. Genellikle belirtileri 12 saat sonra ortaya çıkan kar körlüğünde hissedilenler şöyle: Önce kuruma başlar; zaman ilerledikçe gözün içinde kum tanesi varmış gibi bir his oluşur; gözü açıp kapatırken aşırı ağrı duyulur; ışığa karşı duyarlılık oluşur ve ışığa bakarken ağrılar başlar; gözde sulanmalar olur. Böyle bir durumla karşılaştığınızda, hemen bir göz hekimine başvurmak yapılacak en iyi iştir, ama daha da iyisi, evden çıkarken UV koruyucu özelliği yüksek bir kar gözlüğü takmaktır.

Konu Önceliği

Geleneksel ya da sayısal SLR bir makine kullanıyorsanız, görüntünüzde yer alan farklı nesnelere ayrı ayrı ölçüm yapın ve hangisini öne çıkarmak istiyorsanız, o ölçüm değeriyle çekim yapın. Bu seçim fotoğraftaki sonucu önemli ölçüde etkiler. Örneğin, karlı bir tepenin önünde, kızakta oturan bir çocuğu fotoğraflamak istediğinizde, çocuğun yüzünden ölçüm alarak, yüzün

detaylarını açığa çıkaran bir görüntü elde edebilir ya da kar kaplı tepeden ölçüm alarak, kar detaylarını açığa çıkarabilirsiniz. Ancak, her iki görüntünün birden detaylarını ortaya koymak genellikle çok zor olur. Çocuğu fotoğraflarken, çocuğun yüzünden yapılacak bir ölçüm, ayrıntıları göstermeye yeterli olur. Karın detaylarını öne çıkaracak bir çekimdeyse, yaptığınız ölçümün 1 ya da 2 durak fazlası bir ışıklandırma yapmak gerekir. Örneğin, makinanızla f/11

diyafram değerinde 1/500 saniyelik bir örtücü hızı değeri ölçtüyseniz, 1/500 saniyelik örtücü hızı değerini koruyarak, diyafram değerini f/8 yapabilir ya da diyafram değerini f/11, örtücü hızı değerini 1/250 saniyeye ayarlayarak da çekim yapabilirsiniz. Aslında her iki durumda da, makinenin ölçtüğü değer 1 durak fazlası kadar ışıklandırma yapılmış olur ve her iki seçenekte filme ulaşan ışık miktarı aynı kalır. Bu yöntemle, kar görünümünün sonuç görüntüde griye ya da maviye dönüşmesi tümüyle engellenemese de azaltılabilir. Doğru ölçüm yapmakta kullanılan diğer bir yöntem de gri kart kullanımıdır. Fotoğrafta doğru ölçüm yapmayı sağlayan gri kart, fotoğraf mağazalarından temin edilebilir.

Parlak karlı fonlar, insan, kulübe, hayvan gibi nesnelere daha az ışıklandırılmasına neden olabilir. Fotoğrafın ana ögesi örneğin insan, kulübe ya da hayvan olacaksa, ışık ölçümü daha yakın mesafeden yapılmalıdır. Uzakta yapılacak ölçümlerde fondan ölçüm yapma olasılığı çok yüksektir. Genellikle, SLR makinelerde “bracketing” denen ve ışığı dengeleyen bir sistem bulunur. Bu sistem, fotoğrafçının film yüzeyine düşecek ışığın miktarını kolayca belirlemesine yardımcı olur.

Manzara gibi durağan daha geniş görüşlümler çekilecekse, makinanın film hızını, kullandığınız filmin yarısı olan değere ayarlayabilirsiniz. Örneğin, 200 ISO film kullanıyorsanız makinanın ISO ayarını 100 ISO yaparak, bütün filmin bir durak fazla pozlanmasını sağlayabilirsiniz.

Gölgede kar fotoğrafı çekerken

maviliği gidermenin bir yolu da 81 serisinden bir filtre kullanmak olabilir: gölge hafifse 81A, koyuysa 81B ya da 81C uygun olabilir.

Kar yağışı anlarını görüntülerken, flaş kullanırsanız, kar tanelerini arka plandan koparıp belirginleştirebilirsiniz. Flaş ışığının yarattığı etki, yağışın şiddetiyle değişen farklı gö-

rüntüler oluşturur. Tipi şeklinde yağın ince kar tanelerini düşük örtücü hızı değeri seçip aynı zamanda flaş kullanarak görüntülerseniz, bir taşla iki kuş vurup, hareketin hem donduğu hem de izlerini bıraktığı ilginç bir etki yaratabilirsiniz. Yavaş yağın iri kar tanelerini görüntülerken, hareketin donmasını sağlayan bir örtü-

cü hızı değeri seçip, flaş kullanarak çekim yapmak daha ilginç sonuçlar elde edilmesini sağlar.

Serpil Yıldız

Kaynaklar
<http://www.wright90.freeserve.co.uk/Winterph.html>
<http://photosoc.wellington.net.nz/articles/winter.php>
<http://www.forphotography.com/how-tos/snow.shtml>
<http://www.digicamhelp.com/learn/nature/snow2.php>
<http://www.nyip.com>
<http://www.schoolofphotography.com/if/infocus23.html>

Korunun ve Koruyun

Sert kış koşullarında, sıkıntı verebilecek kötü koşulları en aza indirecek önlemleri alabilmek, örneğin, bıçak gibi kesen bir soğukla başederek, iyi fotoğraf çekebilmek, her şeyden önce kendinizi rahat hissetmekle doğrudan ilişkili. İyi bir kış fotoğrafçısı olabilmenin en önemli unsuru, çekim sırasında, hava koşullarına uygun giyinmeyi bilmektir. Vücut, genellikle eller, ayaklar ve özellikle baş bölgesinden ısı kaybeder. Sıcak tutan botlar, sıcak tutan çoraplar, iyi bir şapka, sıcak tutan iç çamaşırları, su ve rüzgar geçirmez bir üst giyim ve yine sıcak tutan parmasız eldivenler, fotoğraf çekmeye yoğunlaşmak için iyi birer yardımcıdır. Eldiven seçimi, fotoğrafçı için biraz daha dikkat isteyen bir iş; parmasız eldivenin içine ince koton ya da yün eldivenler giyilirse, parmakların kemiklere kadar üşümesi engellenerek çekim yapılabilir. Fotoğrafçının üşümemesi çok önemli.

Çünkü, vücut sıcaklığının çok düşmesi sonucunda oluşan hipotermi durumu, çok ciddi bir sağlık sorunudur. 10°C'nin altındaki sıcaklıklarda, vücudun dayanıklılığına, ne kadar ısı kaybettiğine bağlı olarak, ortaya çıkabilir.

Suya, toza, neme dayanıksız ve çok hassas olan fotoğraf makinelerinin korunması ayrı bir özen ister. Yağışlı bir havada makinenin ıslanmasını önlemek üzere, su geçirmez bir çantada taşımak alınacak ilk önlem. Çekim sırasında makinenin ıslanmasını önlemek için de yalnızca objektifi açıkta bırakan, plastik poşetler kullanılabilir. Bu tür ortamlarda sık çekim yapmayı düşünenler, fotoğraf makineleri için üretilmiş plastik koruyuculardan edinebilirler. Makineler için ikinci tehlike, aşırı soğuk. Makinenin pilleri ya da elektronik aksamaları aşırı soğuktan çok çabuk etkilenerek, makineyi çalışmaz hale getirir. Bunları soğuktan korumak için, çekim süresince üzerinizde, paltonuzun altında taşıyıp, vücut sıcaklığınız sayesinde soğuktan etkilenmesi-

ni önleyebilirsiniz. Basitmiş gibi görünen bu sorunlardan kurtulmak için, tümüyle mekanik bir makine tercih edebilirsiniz, ama bu tür makineleri günümüzde bulmak, bulduğunuzda da, alışkın değilseniz kullanmak başka bazı sorunları beraberinde getirir. Tipi fotoğrafları çekmeye çalışıyorsanız, film ya da objektif değiştirme işlemini, paltonuzun içinde yapmaya çalışın. Rüzgarın taşıdığı kar taneleri makinenin içine girerek, makinenin elektronik aksamına, algılayıcıya ya da filme zarar verebilir. Makineler sıcağından soğuktan çıkarıldığında ya da tersi durumda, bakaç ve objektifin üzerinde bir sislenme oluşur. Fotografik kağıt kullanarak yapacağınız bir silme işlemiyle sisten kolayca kurtulabilirsiniz. Aslında, koşullar uygunsa, soğuktan sıcağına girerken de, makinenizin yavaş yavaş ısınmasını sağlayın. Ani ısınmalar da, nem oluşturarak makine, algılayıcı ya da film için zararlı olabilir.